

KONSERVATORSKI NAČRT

Mapa 02: PREGLEDNICA SESTAVIN

Naročnik:

Mestna občina Novo Mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto

Ime enote:

Novo mesto - Narodni dom

EID - enotna identifikacija dediščine:

EŠD 8581

Izdelovalec:

Zavod Trismegistus

Vodja projekta:

mag. Maja Ivanišin, konservatorica - restavratorka

Številka konservatorskega načrta in izvoda, kraj izvedbe, datum:

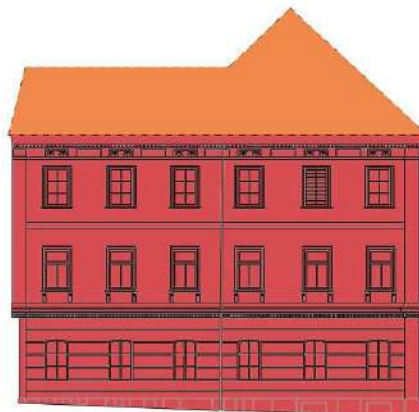
05/2021, izvod 1 2 3 4, Krško, november 2021

02_0 Kazalo vsebine mape 2

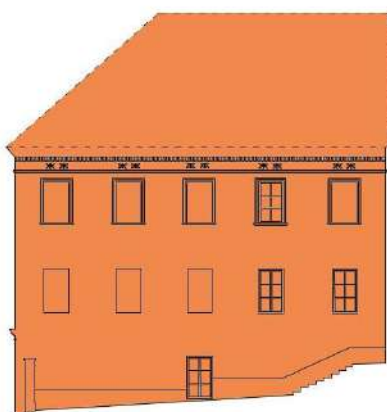
		Stran
Mapa 2	02_1 Stopnja kulturne pomena (izvleček iz mape 1)	2
	02_2 Usmeritve (Izvleček iz mape 1)	4
	02_3 Preglednica sestavin spomenika	13

02_1 STOPNJA KULTURNEGA POMENA (IZVLEČEK IZ MAPE 1)

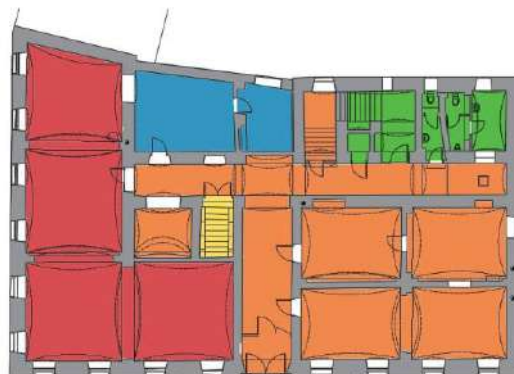
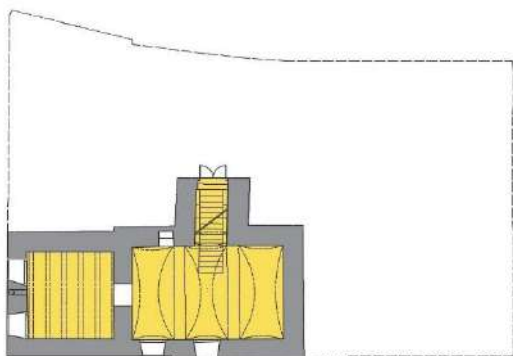
Sestavine, ki jih ohranjamo, možni posegi, ki ohranjajo vrednost		Izjemen pomen
Delno razvrednotene sestavine, možna popravila, ki ohranjajo oz. vračajo vrednost		Velik pomen
Razvrednotene sestavine dediščine, možne spremembe in posegi, ki vračajo vrednost		Srednji pomen
Manj vredne sestavine dediščine, možne spremembe in povečanje pomena		Majhen pomen
Minimalno ohranjena pričevalnost, možne spremembe in predelave		Brez pomena
Nekakovostne sestavine, nujne odstranitve		Moteče

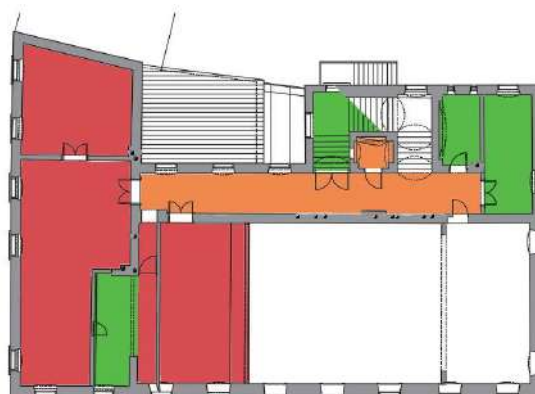
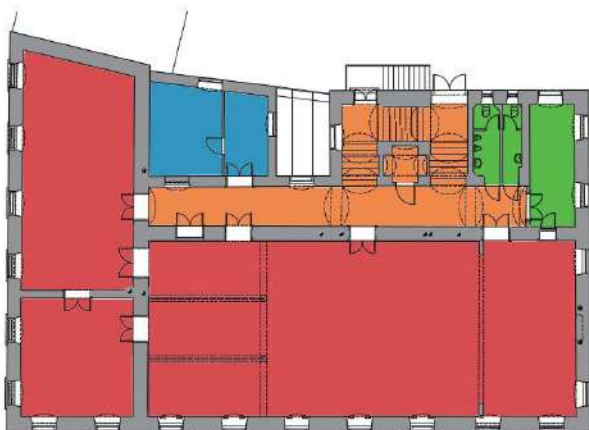
Vzhodna fasada, južna fasada

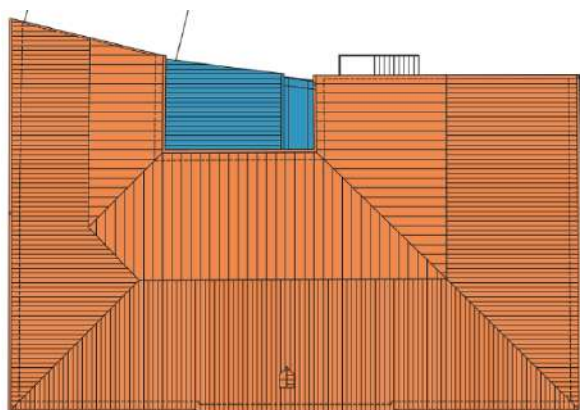
Severna fasada, zahodna fasada

Klet, pritličje

1.nadstropje, 2.nadstropje

Streha

02_2 USMERITVE (IZVLEČEK IZ MAPE 1)

02_2.1 Splošne usmeritve

Vsi posegi v enote kulturne dediščine, ki spreminjajo njihov značaj in lastnosti, zaradi katerih je bila enota evidentirana kot kulturna dediščina, so podrejeni nadzoru pristojne območne enote ZVKDS. Za posege v objekte je treba predhodno pridobiti kulturno varstvene pogoje pristojne območne enote ZVKDS. Vsi posegi se izvajajo v skladu z izdanimi kulturnovarstveni pogoji št. **35105-0212/2021/2 z dne 17.5.2021**.

Za arheološko dediščino je potrebno upoštevati Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Novo mesto, Ur.l. RS, št. 101/2009 in njegovimi popravki: Uradni list RS, št. 37/10teh.popr., 76/10teh.popr., 77/10DPN, 26/11obv.razl., 4/12teh.popr., 87/12DPN, 102/12DPN, 44/13teh.popr., 83/13obv.razl., 18/14, 46/14teh.popr., 16/15 in DUL št. 12/15, 15/17obv.razl., 13/18obv.razl., 15/18 in 16/18:

- 97. člen (Registrirana kulturna dediščina):

(1) Prepovedani so posegi v prostor ali načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in prepoznavne značilnosti registrirane kulturne dediščine.

(2) V registrirano kulturno dediščino se lahko posega na način, da se upošteva in ohranja njene varovane vrednote.

(9) Pri arheološki registrirani kulturni dediščini se varujejo arheološke ostaline in njihov vsebinski in prostorski kontekst.

- 98. člen (Registrirana arheološka dediščina):

(1) Poleg upoštevanja določb iz prvega, drugega in devetega odstavka prejšnjega člena na območjih arheoloških najdišč, ki so registrirana kulturna dediščina, velja, da ni dovoljeno posegati v prostor na način, ki utegne poškodovati arheološke ostaline.

(2) Izjemoma so v registrirana arheološka najdišča dovoljeni posegi, kot jih omogočajo ostale določbe prostorskega akta ob izpolnitvi enega od pogojev:

– v fazi priprave PGD dokumentacije ali pred posegom v prostor, pri katerem gradbeno dovoljenje ni potrebno, se izvede arheološke raziskave in rezultate upošteva pri vseh nadaljnjih aktivnostih (npr. pri pripravi projekta, pridobitvi gradbenega dovoljenja, gradnji),

– v okviru postopka priprave OPPN se izvede arheološke raziskave v smislu natančne določitve vsebine in sestave najdišča.

- 123. člen (Posebni PIP za EUP na območju urbanističnega načrta Novo mesto)

EUP NM/14 – historično jedro: Enota je opredeljena kot kulturni spomenik (naselbinska dediščina) in kot registrirano arheološko najdišče. Pred vsemi posegi v tla se na območju kulturnega spomenika in kulturne dediščine izvedejo predhodne arheološke raziskave. Vsi posegi v historičnem mestnem jedru morajo biti usklajeni s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine.

Upoštevati je potrebno ODLOK o razglasitvi Narodnega doma v Novem mestu za kulturni spomenik državnega pomena (Ur.list RS, št. 18/15):

4. člen

Varovane sestavine kulturnega spomenika so:

- avtentična lokacija,
- gabariti stavbe Narodnega doma,

- čelno pročelje v celoti, z vsemi odprtinami in portalom,
- notranja tlorisna razporeditev z veliko dvorano v nadstropju,
- originalni deli stavbnega pohištva,
- javna kulturna namembnost.

5. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje in varovanje gabaritov Narodnega doma in stavbne lupine,
- ohranjanje glavnega pročelja objekta z vsemi dekorativnimi elementi (portal, razporedi odprtin),
- ohranjanje tlorisov in originalnega stavbnega pohištva,
- ohranjanje javne kulturne namembnosti Narodnega doma.

02_2.2 Usmeritve za ohranitev varovanih vrednot

SPLOŠNO O USMERITVAH:

Usmeritve za sestavine izjemnega pomena: sestavine se v celoti ohranjajo. V originalne strukture se ne sme posegati. Minimalni posegi se lahko izvedejo le s konservatorsko restavratorskimi posegi. Razvrednoteni deli sestavi, ki so izjemnega pomena, se ponovno izdelajo na podlagi originalnih ohranjenih sestavin.

Usmeritve za sestavine velikega pomena: sestavine se v celoti ohranjajo. Predvideni so konservatorsko restavratorski posegi in manjša popravila, ki vračajo vrednost razvrednotenim sestavinam.

Usmeritve za sestavine srednjega pomena: dovoljena so popravila, spremembe in posegi, ki ohranjajo ali večajo vrednost sestavinam srednjega pomena. Razvrednoteni deli sestavin spomenika, ki niso ohranjeni, se izdelajo na podlagi arhivskih virov oz. po vzoru v drugih prostorih.

Usmeritve za sestavine majhnega pomena: dovoljene so spremembe, popravila in posegi, ki večajo vrednost sestavinam majhnega pomena. Pretekli posegi in obnove, ki so razvrednotili sam spomenik, se odstranijo in prostori sanirajo.

Usmeritve za sestavine brez pomena: dovoljene so spremembe in predelave.

Usmeritve za moteče sestavine: priporočene so odstranitve.

Varovane vrednote so vsi sestavni deli kulturne dediščine, ki so v poglavju »Stopnja družbenega pomena« ovrednoteni kot velikega in srednjega pomena (vzhodna in južna fasada ter severna fasada, profilacija in plastika na fasadah, vhodna vrata in okna na osrednjih fasadah, dvorana v 1.nadstropju...).

V spomenik se posega z zaščitnimi ukrepi, s ciljem ohraniti in ne spreminjati. V primeru sanacije oz. obnove se odločimo za posege, ki so najmanj destruktivni.

Usmeritve za ohranitev posameznih fasad in prostorov so v mapi 2: preglednica sestavin.

ZBIRNIK USMERITEV:

ZIDOV

Klet: Izvede se konstrukcijska in protipotresna sanacija. Kamnite kletne zidove se injektira s hidrofobno injekcijsko maso na osnovi pucolanov, izvede se zaščita pred vlago na nivoju terena s hidrofobno silikonsko bariero in sanirni omet. Dovoljeno je uporabljati le malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna in paropropustne apnene beleže. Uporaba z vodotopnimi solmi obremenjenega portland cementa ni dovoljena.

Pritličje in nadstropja: Kompozicija glavnih zidov ob vzdolžnem in prečnem hodniku se ohrani. Odstrani se moteče elemente: prizidek na dvoriščni strani, predelne stene v sanitarijah, posamezne predelne stene v vzhodni križni dvorani v pritličju ter novejša predelave v 2.nadstropju. Izvede se konstrukcijska in protipotresna sanacija z upoštevanjem zagotavljanja ustrezne duktilnosti objekta. Izvede se zaščita pred vlago na nivoju terena s hidrofobno silikonsko bariero in sanirni omet na osnovi gašenega ali hidravličnega apna. Originalne omete in beleže se v čim večji meri ohranja. Opečne zidove se injektira lokalno le na najbolj ogroženih mestih. Injekcijske mase morajo biti obvezno na osnovi pucolanov ali hidravličnega apna.

OPEČNI STROPOVI

Izvede se konstrukcijska in protipotresna sanacija z upoštevanjem zagotavljanja ustrezne duktilnosti objekta. Originalne omete in beleže se v čim večji meri ohranja in restavrira. Opečne oboke in loke se injektira lokalno le na najbolj ogroženih mestih. Injekcijske mase morajo biti obvezno na osnovi pucolanov ali hidravličnega apna.

LESENI TRAMOVNI STROPOVI

Izvede se konstrukcijska in protipotresna sanacija z upoštevanjem zagotavljanja ustrezne duktilnosti objekta, npr. po sistemu Mapei HPC Floor. Originalne omete in beleže se v čim večji meri ohranja in restavrira.

FASADE

Ulični fasadi imata velik (južna fasada) oz. izjemen pomen (vzhodna fasada). Da se izreden pomen ponovno vzpostavi, bodo potrebni večji posegi.

Najbolj je prizadeta ravno vzhodna fasada, predvsem zaradi zamakanja iz strehe. Dodatne poškodbe so zaradi vpliva prometa na cesti neposredno poleg, zaradi odboja dežja in zimskega soljenja in pluženja.

Pred pričetkom del na fasadi, kjer so še prisotni primarni ometi, preveriti stanje ometov s pritrkavanjem. Omete, ki se luščijo je dopustno odstraniti.

Izvede se zidarska popravila na mestih poškodb s predhodno odstranitvijo preperelih kosov opeke.

V celoti se odstrani omete do 30 cm nad vidno višino kapilarne vlage in se jih nadomesti s sanirnimi ometi.

Malte in novi ometi morajo biti paroprepustni in izdelani na osnovi hidravličnega apna.

Fasada se na tanko preplasti s fino granuliranim ometom iz hidravličnega apna. Omet je potrebno zaribati. Beljenje se izvede z apnenim beležem v barvnem tonu iz barvne študije. Pri nanosu beleža se uporabi t.i. fresco tehnika, s čimer se zagotovi večja obstojnost fasade.

Fasadna dekoracija se restavrira, preveč poškodovane dele se rekonstruira- najbolj je poškodovana podokenska dekoracija v 2. nadstropju nad vhodom. Pred prenovo se izvede dodatne raziskave, saj fasadna dekoracija na vzhodni fasadi ni bila dosegljiva v času izdelave konservatorskega načrta.

Stanje simsa pod kapjo v času izdelave konservatorskega načrta ni bilo mogoče ugotoviti zaradi lovilnega odra. Glede na dejansko stanje se ga restavrira ali rekonstruira.

STREHA, DIMNIKI

Gabarit in naklon strehe se ohranja. Celovita sanacija strehe se je že izvedla leta 2018, ko je bila zamenjana kritina (naravno rdeč bobrovec) z letvami, zamenjani so bili tudi poškodovani leseni elementi konstrukcije, nekateri so bili ojačani. Pred posegi v podstrešni del se konstrukcija dodatno pregleda in po potrebi utrdi.

Na streho je dopustno namestiti točkovne snegolove v barvnem tonu kritine. Dopustna kritina je bobrovec, ki mora biti naravno rdeče barve, segati mora do roba kapi.

Strelovodno napravo se namesti na slemenu, za potrebe ozemljitve pa voditi ob odtočnih ceveh žlebov.

Ker je predvidena sprememba iz neizkoriščene podstrehe v izkoriščeno, bo potrebno umestiti ustrezne sloje za zagotovitev toplotne zaščite in prezračevalni sloj s sekundarno kritino.

Dimniki in tudi morebitni zračniki morajo biti v podstrešnem delu obzidani in nad površino strehe ometani s finalnim slojem v barvnem tonu fasade po barvni študiji- barva glavnih površin.

Za kleparske izdelke se uporabi naravno sivo vroče cinkano pločevino.

Na strehah in fasadah ni dovoljeno vgrajevati strojnih ali električnih naprav, vključno s fotovoltaike. Za zajem in izpust zraka je dopustno uporabiti čelne fasade na zahodni strani, odprtine naj bodo diskretne oz. se uporabijo že obstoječe odprtine na zatrepih.

Za osvetlitev mansarde se lahko vgradi strešna okna, ki pa naj jih bo na vzhodni fasadi, sploh nad osrednjim delom, čim manj.

KAMNITI ELEMENTI

Vse izvirne kamnite elemente je potrebno ohraniti in restavrirati.

S poškodovanih kamnitih elementov se odstrani umazanija in mikroorganizmi. Elementi se nato po potrebi utrdijo z restavratorskimi materiali za utrjevanje kamna- npr. Calosil. Manjkajoči deli se dopolnijo in rekonstruirajo z restavratorskimi materiali za kamen. Ni dovoljena uporaba materialov na osnovi cementa.

LESENI ELEMENTI

- Okna

Zamenjava v celoti z novimi, po vzoru obstoječih. Uporabi naj se macesen. Uporaba lepljenega lesa ni dopustna. Nova okna naj bodo škatlasta, dvojno dvokrilna brez nadsvetlobe, tako kot obstoječa z odpiranjem navzven pri zunanjem krilu. Notranja krila imajo lahko dvoslojno zasteklitev, s tem da se upošteva prečne letnice, ki se jih ne sme samo lepiti na steklo.

Barva oken je bela prekrivna barva v skladu z barvno študijo, okovje masivno medeninasto-patinirano.

V pritličju se v okenske škatle ponovno vgradi kovane mreže.

V veliki dvorani se rekonstruira notranje lesene naoknice po obstoječem detajlu.

- Balkonska konstrukcija

Konstrukcija balkona je v stabilnem stanju in se jo ohrani, ravno tako ograja na galeriji. Lokalne poškodbe se sanira.

- Vrata

Vhodna vrata se restavrira. Ohrani se obstoječa patina, restavrira se tudi okovje.

Notranja vrata se lahko izdelata nova, vendar morajo imeti leseno oblogo s kasetiranimi polnili po obstoječem detajlu.

TLAKI

Primarni talni nivoji se ohranjajo. V pritličju so bili tlaki v preteklosti dodelani, zato se plasti odstrani in izvede novi pod. Finalni tlak se v teh prostorih prilagodi namembnosti. Pod novimi tlaki se lahko načrtuje izvedba razvoda inštalacij, vgradi se izolacija.

Teraco tlak v hodniku 1.nadstropja se obnovi se na poškodovanih delih, dopustno ga je izdelati na novo, v kolikor ga bo potrebno odstraniti zaradi sanacije opečnih konstrukcij pod njim. Konstrukcija stopnic v 1.nadstropje se ohrani.

Na stopnicah v 2.nadstropje se ohrani betonske tlakovce na podestih, poškodovane dele se obnovi.

Parket je po posameznih prostorih različnih dimenzij, od 6,3/35 cm v veliki dvorani, 7/45 in 6,3/50 v južnih sobah 1. nadstropja do 5/25 cm in 6,1/30 cm v 2.nadstropju. Vsi vzorci so v obliki ribje kosti. Datacija parketa je različna, od prve polovice 20.stoletja naprej.

V veliki dvorani se ohrani velikost parketnih deščic in polaganje v obliki ribje kosti. Parket se odstrani, pregleda in reuporabi še uporabne deščice. Manjkajoča površine se izdelata na novo po obstoječem detajlu. Predhodno se odstrani zapolnjena polja na lokacijah peči.

V južnih dvoranah v vseh treh etažah se izdelata in položi parket po obstoječem detajlu velike dvorane.

POSLIKAVE

Odkrite šablonske poslikave se pred pričetkom obnove dodatno dokumentira z izdelavo izrisov v merilu 1:1 v vektorski obliki. Na podlagi izrisov se odloči za njihovo morebitno poustvaritev.

Odkrita poslikava v pritličju dvoriščnega prizidka, ki se odstrani, se pred posegom natančno dokumentira v skladu s konservatorsko- restavratorsko tehnologijo (mapa 3, poglavje 03_7) .

SOBNE PEČI

Ohrani se edina sobna peč, ki se nahaja v južnem salonu pritličja. Peč se v fazi prenove demontira, poškodovane pečnice se restavrira in ponovno montira na istem mestu. Možna je tudi ponovna uporaba z umestitvijo ogrevalnih cevi.

INŠTALACIJE

Vse električne napeljave v notranjosti in na fasadah se odstranijo. Izvedba novih strojnih in elektro inštalacij oziroma posodobitev le teh mora biti izvedena na način, s katerim ne bodo prizadeti varovani elementi stavbe. Vsi inštalacijski vodi morajo biti speljani tako, da ne poškodujejo historičnega materiala in konstrukcije, obenem pa niso vizualno moteči. Potek inštalacij naj bo predviden načeloma v tlakih, v obstoječih dimniških tuljavah ali v razvrednotenih originalnih strukturah. Infrastruktura naj se izogiba izsekavanju zidov zaradi razvodov (elektro, požar, voda).

Električne napeljave za stropne svetilke in javljalnike požara v 2. nadstropju se spelje po podstrešju. Na fasadah in strehah ne sme biti vidnih strojnih in električnih inštalacij in naprav. Spuščene stropove je dovoljeno umestiti, v čim večji meri v sekundarnih prostorih. Spuščeni stropovi se izvedejo kot suhomontažna stropna konstrukcija, ki dovoljuje nanos ometa iz hidravličnega apna. Ob steni se izvede senčna fuga.

DODATNE ODPRTINE

Dodatne odprtine se lahko izvedejo na zahodni strani v skladu z novo namembnostjo objekta, v čim večji meri se uporabi v preteklosti zazidane odprtine. Na vzhodnem pročelju se lahko odpre zazidane odprtine v veliki dvorani, ravno tako se lahko odpira okenska polja na severnem pročelju, če je to smiselno glede na novi program. Na južnem pročelju je možno ponovno vzpostaviti zaprto okno v 2.nadstropju.

V notranjosti se v čim večji meri uporabi obstoječe vratne odprtine.

PREDELNE STENE

Posamezne predelne stene se lahko odstrani.

OGREVANJE

Ogrevanje mora biti usklajeno s celotno funkcijo/namembnostjo spomenika. Primerna je uporaba zemeljskega plina zaradi dostopnosti priključka. Lahko se uporabi tudi toplotno črpalko, vendar se zaradi hrupa ne priporoča uporaba variante zrak-voda.

Uporabi se konverterje, talno gretje se lahko uporabi v prostorih s talno keramiko in na podstrehi.

DOSTOPNOST

Objekt bo v javni rabi, zato je potrebno poskrbeti za požarne izhode, dostope za invalide in intervencijske dostope.

Obstoječi vhod je iz tega stališča neustrezen, zato se lahko vzpostavi novi glavni vhod na dvorišni strani.

NOVI ELEMENTI

Novi elementi morajo biti razpoznavni, lahko sodobno oblikovani, vendar ne smejo degradirati pomena stavbe.

OSVETLITEV

Osvetlitev objekta – izbor svetil in potek vodov se uskladi. Za morebitno osvetlitev fasade (zahodna, južna), je potrebno izdelati projekt osvetlitve. Sprejemljivo je poudariti osrednji vhodni del, vendar je nameščanje svetil na fasado manj primerno. Za osvetlitev prostorov v notranjosti je potrebno pripraviti projekt osvetlitve. Nova svetila naj se oblikovno podredijo obstoječemu oblikovanju spomenika kot celote in naj bodo z njim skladna, lahko sodobno interpretirana.

POŽARNA VARNOST

Za požarno varnost je potrebno posodobiti električno napeljavo v prostorih, namestiti javljalce požara. Gasilni aparati morajo biti nameščeni na vidnih mestih in evakuacijske poti označene, stavba razdeljena na požarne sektorje skladno z izdelano požarno študijo v izvedbeni fazi projekta.

VGRADNJA DVIGALA

Dvigalo je možno vgraditi v prostorih s srednjim ali majhnim pomenom oz. prostorih brez pomena.

Usmeritve za zmanjšanje nevarnosti pred naravnimi nesrečami: izdelati naj se požarno varstveni elaborat.

Usmeritve za občasne obnove:

- Določi se faznost obnov.
- Izvajalci vseh del naj bodo visoko usposobljeni z izkušnjami in referencami na objektih kulturne dediščine.
- Pri obnovah in poseganju v zemeljske plasti se opravi predhodne arheološke raziskave.

Usmeritve za konservatorsko-restavratorske posege:

Vsi elementi se redno pregledujejo. Redno se čistijo nanosi prahu. Popravijo se neprimerne domodelacije in zaščitijo stiki, na katerih prodira vlaga v gradivo. Vse površine lesa se vzdržujejo s premazi, identičnimi originalu (neobdelane površine se pustijo kar takšne).

Postopki posegov na elementih z visoko kulturno vrednostjo so se določili v konservatorsko-restavratorskem projektu (mapa 3). Izvajalci vseh del naj bodo visoko usposobljeni, z ustreznimi pozitivnimi referencami in izkušnjami z delom na kulturni dediščini.

02_2.3 Usmeritve za razvoj, spremembe in predelave

Pri obravnavi objekta in pripravi projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja naj se vzame v ozir, da je objekt zaščiten kot kulturni spomenik in zato zanj veljajo določene izjeme od gradbene zakonodaje:

Gradbeni zakon (GZ), Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP:
15. člen (bistvene in druge zahteve za objekte)

(6) V objektih, varovanih na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine, lahko projektirane ali izvedene rešitve odstopajo ali ne dosežajo predpisanih bistvenih in drugih zahtev, če to izhaja iz mnenja ali pogojev pristojnega mnenjedajalca za področje kulturne dediščine, pri čemer z odstopanjem ne smejo biti neposredno ogroženi varnost objekta, življenje in zdravje ljudi, sosednje nepremičnine ali okolje.

Predvidena klasifikacija stavbe je **12610 Stavbe za kulturo in razvedrilo**.

Obravnavana stavba je glede na načrtovano vsebino **zahtevna po določilih Uredbe o razvrščanju objektov** (Ur.list RS, št. 37/2018) tako zaradi svoje višine (nad 10 m), kot površine (nad 2.000 m²).

Obravnavana stavba je glede na načrtovano vsebino **požarno zahtevna po določilih Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti** (Uradni list RS, št. 12/13 in 49/13) zaradi števila uporabnikov nad 50 oseb.

Pred izvedbo prenove se izvedejo dodatne predhodne raziskave:

- raziskave fasad. V fazi izdelave konservatorskega načrta zaradi nedostopnosti ni bilo možno izvesti sondaž fasadne plastike na vzhodni fasadi. Z odstranitvijo zaščitne fasadne mrežice in lovilnega odra pod kapom strehe ter namestitvijo gradbenega odra bo možno dodatne raziskave izvesti, iz katerega bodo izhajale dodatne usmeritve glede prenove.
- statični in potresni model/analiza objekta. Model se pripravi na osnovi poročila o rezultatih tlačnega preizkusa opeke.

- nadaljevanje arheoloških raziskav v skladu z izsledki Predhodnih arheoloških raziskav, predvsem na območju Mehletove hiše.

Posegi na mestih z visokim družbenim pomenom naj se omejijo (glej tč.9.1- splošne usmeritve) oz. se o tem, kako določen poseg, potreben za funkcioniranje stavbe, vpliva na vrednost posamezne sestavine (pozitivno, negativno, nevtrarno), določa na podlagi ugotovitev v konservatorskem načrtu (mapa 2- preglednica sestavin in v mapi 3) in v sodelovanju z odgovornim konservatorjem. Vsi preboji morajo biti v projektu prenove skrbno načrtovani in detajlno izrisani. Dovoljene so spremembe prostorske zasnove, v kolikor so spremembe nujno potrebne za oživitev stavbe. Vse spremembe naj se načrtujejo s sodelovanjem odgovornega konservatorja, ki jih potrdi pred pričetkom del. Za zagotavljanje bistvenih zahtev za objekte (mehanska odpornost in stabilnost, varnost pred požarom, higienska in zdravstvena zaščita ter zaščita okolja, varnost pri uporabi, zaščita pred hrupom...) se izvedejo posegi v najmanjši možni meri, na mestih, kjer se ne posega v elemente z visoko kulturno vrednostjo, s prilagojenim oblikovanjem in montažo zaščitne opreme na diskretnih mestih. Vse spremembe se detajlno izrišejo v projektu. Uporabljajo naj se paropropustni materiali na osnovi hidravličnega apna. Pri vseh dilemah naj se pridobi več strokovnih mnenj.

Vsi dodatni, novi elementi naj bodo kvalitetno oblikovani in naj se umeščajo na način, ki zagotavlja ohranjanje kulturne vrednosti dediščine ter jo nadgrajuje. Novo oblikovanje pri elementih/prostorih z visoko kulturno vrednostjo se oblikuje in interpretira iz starega/obstoječega (pomembni so oblika, material in njegova končna obdelava).

Za izvajanje je pomembno zagotoviti izvajalce del, ki imajo potrjene pozitivne izkušnje pri delu s kulturno dediščino, ki razumejo načrte, navodila, se jih tudi držijo in se v primeru kakršne koli nejasnosti nemudoma obrnejo na odgovornega konservatorja pred pričetkom dela.

02_2.4 Ostale usmeritve / dopolnitve na podlagi novih ugotovitev

Pomemben vidik prenove predstavlja tudi varna uporaba in dostopnost. V leta 2007 izdelanem Konservatorskem programu je predstavljena možnost preureditve mestnega prostora na nasprotni strani Sokolske ulice v trg (Slovenski trg), kar povzemamo kot vodilo preurejanja mestnega prostora za bodočnost. Z odstranitvijo objekta na parceli 1675 (danes društvo upokojencev) bi se pred stavbama Narodni dom in Jakčev dom izoblikoval trg, ki bi obema objektoma, še sicer Narodnem domu, dodal zunanji javni prostor, s čimer bi se povečala mestotvornost obeh objektov. Na pridobljeni površini bi se poleg prostora za pešce in obiskovalce obeh domov lahko uredilo kratkotrajno ustavljanje pred objektom- lažja dostopnost giblivo oviranim. Na ta način bi se povečala tudi prometna varnost, saj bi se povečala preglednost, pridobila bi se primerna postavitvena površina za gasilce. Prometna varnost je pereč problem (ne)prenove Narodnega doma, saj tik ob njem po Sokolski ulici poteka glavna prometna pot skozi mestno jedro. Kot ustrezen rešitev dostopnosti glede na dano prometno stanje je ureditev glavnega dostopa iz dvorišča, kot izhaja iz zasnove preureditve objekta, z odstranitvijo Mehletove hiše in vzpostavitev nivoja pritličja na celotnem dvorišču.

Sprejme se načrt upravljanja, ki podrobno določi razvoj dejavnosti ter razmerja med odgovornimi osebami/institucijami, javnostjo in dediščino. Načrt upravljanja naj vključi ekonomski vidik oz. vzdržnost spomenika.

Konservatorski načrt ni statičen dokument in ga je potrebno glede na nove okoliščine in spoznanja dopolnjevati.

02_3 PREGLEDNICA SESTAVIN OBJEKTA

02_2.1 GLAVNA FASADA (VZHODNA)

OPIS:

Fasada je zasnovana simetrično- iz treh polj (osrednjega in dveh stranskih)- devet osi v treh etažah. Pročelje vsebuje klasične elemente dekoracije (balustri, reliefi, kariatide...).

V srednji osi je umeščen vhodni portal, ki v sklepniku vrh ločne preklade nosi letnico 1875. Kamnit portal obkroža lesena vhodna dvokrilna vrata z nadsvetlobo. Sredi vratnega krila je nameščen relief glave leva v bronasti izvedbi, s tolkalom.

Osrednje tri osi vzhodne fasade so okrašene poudarjeno. V 1.nadstropju v osrednji osi pod oknom nastopi polje z upodobitvijo dveh puttov ob cvetnem vrču s trizobom, ki ju spremljata z ene strani štoklja in z druge zmaj. Stranski pod okenski dekoraciji sta balustradi iz polnooblih balustrov. Stranska cvetna robova ob okenski niši sta na vrhu zaključena s kariatidama, ki nosita poudarjen vodoravni prekladni friz.

Pritlični del fasade je razen vhoda kot poudarka obdelan enotno s plitvimi vodoravnimi pasovi v fasadnem ometu. Okna v pritlični etaži so dvokrilna, predeljena na tri polja ter zgoraj ločno oblikovana.

Med pritličjem in 1.nadstropjem je umeščen profiliran vodoravni venec.

Okna v prvem in drugem nadstropju so enako oblikovana. Zunanji krili sta simetrični in po višini razdeljeni na tri enako velika polja. Notranja izvedba je razčlenjena na dvopolni krili in dvopolno prečno svetlobo – ventus.

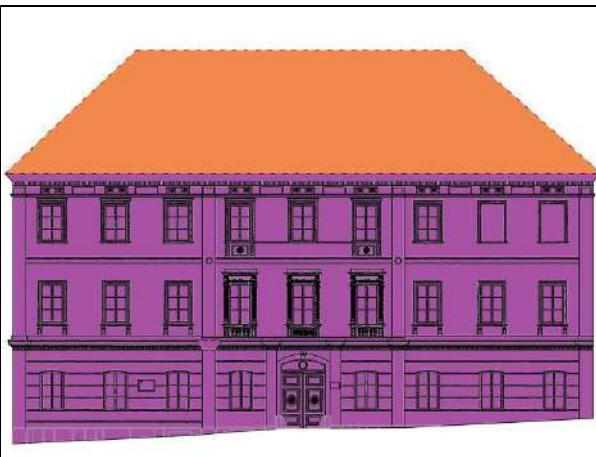
Štiri okenska polja (po dve v prvem in dve v drugem nadstropju) so zazidana in na pročelju le obrobjeni z enostavnim reliefnim okvirom- obrobo.

Pod kapjo strehe je napušč dekoriran v klasični historični tradiciji. Vrh napušča je obroba zobatega polja, pod njim pa nekaj širše polje s ponavljajočim motivom nakazanih prezračevalnih rež.

Na fasadi je nameščena mrežica za zaščito mimoidočih pred odpadanjem fasadnega ometa, pod strešnim vencem je nameščen lovilni oder.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Izjemna

Fasada ima bogate detajle, ene med redkimi ohranjenimi iz zadnje četrtine 19.stoletja v Novem mestu.

OGROŽENOST: Velika

Fasadni ometi so razpokani in odstopajo od opečne podlage. Odstopile so tudi posamezne kamnite plošče cokla. Na več mestih je fasadni omet odstopil zaradi v preteklosti puščanja žlebu. Žleb je sicer bil saniran, fasada pa (še) ne, kar pomeni da se je propadanje nadaljevalo

v opečne zidake in malto. Fasado ogroža predvsem prekomerno navlaževanje zaradi kapilarnega dviga vlage, odboja vlage od prometa in zimske službe.

Ker je pod vencem strehe nameščen lovilni oder, ni bilo mogoče ugotoviti stanja dekoracije pod vencem in samega venca.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Fasada se ohranja v današnji podobi in z vsemi detajli.
2. Možno je odpiranje vseh okenskih odprtih ter dodajanje strešnih oken v linijo strehe.
3. Nove omete se izvede v barvnem odtenku v skladu z barvno študijo.
4. Na fasadni dekoraciji se izvede restavratorska dela, v skladu z navodili konservatorja-restavratorja. V tej fazi zaradi nedostopnosti fasade podrobnejših raziskav fasadne dekoracije ni bilo možno izvesti, zato se jih izvede naknadno, v fazi izvedbe. Vsa dela izvajati pod konservatorskim nadzorom pristojne ZVKD.
5. Fasadni omet je v zelo slabem stanju. Omet se do višine ca 30 cm nad vidno višino kapilarne vlage odstrani v celoti in se jih nadomesti s sanirnim ometom na osnovi hidravličnega apna.
6. Izvede se novo kamnito oblogo cokla po obstoječem detajlu.
7. Na fasadi se odstrani vse sekundarne cementne plombe, odstrani se preperene kose opeke in poškodovane omete. Izvede se nove malte, ki morajo biti paroprepustne, izdelane na osnovi hidravličnega apna.
8. Spominska plošča se očisti in ponovno namesti.
9. Okna se zamenja v celoti po vzoru obstoječih. Izvede se jih iz macesna, barvni ton se izvede v skladu z barvno študijo. V okna pritličja se ponovno vgradi kovane mreže po obstoječem detajlu.
10. Vhodna vrata se restavrira z ohranitvijo obstoječe patine, restavrira se tudi okovje.

02_2.2 SEVERNA FASADA

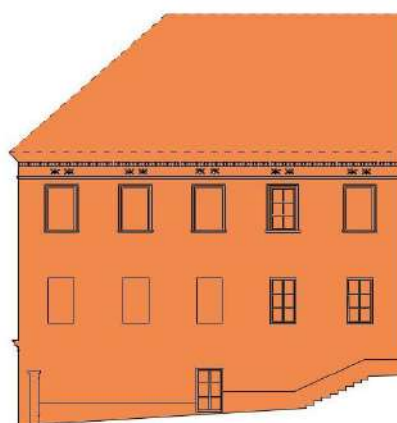

OPIS:

Fasadno polje ima le nekaj odprtín- po eno v pritlični etaži in 2.nadstropju ter dve v 1.nadstropju, ki so kompozicijsko usklajena- iz petih osí, njihov navidezni potek je v 1. in 2. nadstropju z reliefno nakazanimi odprtínami. V prvem nadstropju so okna nakazana s poglobitvijo v ometu, v drugem nadstropju pa z dodanim enostavnim reliefom- obrobo. Od vencev je prisoten le kapni, ki je oblikovno v isti maniri kot vzhodno in južno pročelje. Kapni venec je v času izdelave nedostopen, saj je pod njim nameščen lovilni oder.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

Fasada ima preprostejše detajle kot vhodna fasada, deluje nedokončano. Detajli poenoteni z vhodno fasado so kapni venec in okenske obrobe v 1. in 2. nadstropju.

OGROŽENOST: Srednja

Fasadni ometi so razpokani in odstopajo od opečne podlage. Fasado ogroža predvsem prekomerno navlaževanje zaradi kapilarnega dviga vlage, odboja vlage od prometa in zimske službe.

Ker je pod vencem strehe nameščen lovilni oder, ni bilo mogoče ugotoviti stanja dekoracije pod vencem in samega venca.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Fasada se ohranja v današnji podobi in z vsemi detajli.
2. Možno je odpiranje vseh okenskih odprtih ter dodajanje strešnih oken v linijo strehe.
3. Nove omete se izvede v barvnem odtenku v skladu z barvno študijo.
4. Na fasadni dekoraciji se izvede restavratorska dela, v skladu z navodili konservatorja-restavratorja. V tej fazi zaradi nedostopnosti fasade podrobnejših raziskav fasadne dekoracije ni bilo možno izvesti, zato se jih izvede naknadno , v fazi izvedbe. Vsa dela izvajati pod konservatorskim nadzorom pristojne ZVKD.
5. Fasadni omet je v slabem stanju. Omet se do višine ca 30 cm nad vidno višino kapilarne vlage odstrani v celoti in se jih nadomesti s sanirnim ometom na osnovi hidravličnega apna.
6. Na fasadi se odstrani vse sekundarne cementne plombe, odstrani se preperele kose opeke in poškodovane omete. Izvede se nove malte, ki morajo biti paroprepustne, izdelane na osnovi hidravličnega apna.
7. Okna se zamenja v celoti po vzoru obstoječih. Izvede se jih iz macesna, barvni ton se izvede v skladu z barvno študijo. V okna pritličja se ponovno vgradi kovane mreže po obstoječem detajlu.
8. Na nivoju pritličja in kleti so možne prizidave za potrebe novega programa.

02_2.3 JUŽNA FASADA

OPIS:

Južno pročelje je v ritmu šestih okenskih osi in dekorirano v isti maniri kot stranski polji na vzhodni strani. Pritlični niz je kompozicijsko iz enakih okenskih odprtin pravokotne oblike, v zgornjem delu ločne oblike. Okna so sestavljena iz dveh kril s po tremi polji. Na zunanji strani je danes umeščena provizorična zaščita.

Talni zidec je kamnit, iz debelih plošč iz apnenca. Ob vogalu z vzhodnim pročeljem sta vidni dve kletni okni.

V prvem nadstropju so okna nekoliko drugačne oblike- dve krili spodaj brez delitev in zgornje vodoravno polje na preklop- ventus. Oblika oken izvira iz kasnejšega časa.

V drugem nadstropju so okna zopet oblikovno enako kot na vzhodni strani- vsako krilo je iz treh polj, s posebnostjo- eno okno je zazidano, na zunanji strani je zaprto z dvokrlnimi lesenimi polkni.

Kapni venec je dekoriran enako kot na vzhodnem pročelju.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Velika

Fasada ima bogate detajle- podobno kot vzhodno pročelje (stranski polji).

OGROŽENOST: Srednja

Fasadni ometi so ponekod razpokani in odstopajo od opečne podlage. Odstopile so tudi posamezne kamnite plošče cokla. Fasado ogroža predvsem prekomerno navlaževanje zaradi kapilarnega dviga vlage, odboja vlage od prometa in zimske službe.

Ker je pod vencem strehe nameščen lovilni oder, ni bilo mogoče ugotoviti stanja dekoracije pod vencem in samega venca.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Fasada se ohranja v današnji podobi in z vsemi detajli.
2. Možno je odpiranje vseh okenskih odprtin (okno v 2.nadstropju) ter dodajanje kakšnega strešnega okna v linijo strehe.
3. Nove omete se izvede v barvnem odtenku v skladu z barvno študijo.
4. Na fasadni dekoraciji se izvede restavratorska dela, v skladu z navodili konservatorja-restavratorja. V tej fazi zaradi nedostopnosti fasade podrobnejših raziskav fasadne dekoracije ni bilo možno izvesti, zato se jih izvede naknadno , v fazi izvedbe. Vsa dela izvajati pod konservatorskim nadzorom pristojne ZVKD.
5. Fasadni omet je v slabem stanju, ne sicer tako kot na vzhodni strani. Omet se do višine ca 30 cm nad vidno višino kapilarne vlage odstrani v celoti in se jih nadomesti s sanirnim ometom na osnovi hidravličnega apna.
6. Izvede se novo kamnito oblogo cokla po obstoječem detajlu.
7. Na fasadi se odstrani vse sekundarne cementne plombe, odstrani se preperele kose opeke in poškodovane omete. Izvede se nove malte, ki morajo biti paroprepustne, izdelane na osnovi hidravličnega apna.
8. Okna se zamenja v celoti po vzoru obstoječih. Izvede se jih iz macesna, barvni ton se izvede v skladu z barvno študijo. V okna pritličja se ponovno vgradi kovane mreže po obstoječem detajlu.

02_2.4 ZAHODNA FASADA

OPIS:

Zahodna fasada predstavlja dvoriščno fasado in je oblikovana utilitarno, okenske odprtine so umeščene brez ritma, razen v osrednjem polju, ki pa je deloma zakrito s prizidkom. Fasadna dekoracija je minimalna, oz. je ni.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Delno majhen pomen (osnovni del objekta), delno moteče (prizidek)

Fasada je oblikovana utilitarno, v letih se je prilagajala potrebam programa. Izrazito je moteč dodani prizidek.

OGROŽENOST: Srednja

Fasadni ometi so razpokani in odstopajo od opečne podlage. Velik problem predstavlja zasip skoraj na nivoju pritličja, kar povzroča konstantno vlaženje sten in s tem zamakanje.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Ohranja se osnovna podoba fasade s simetrično postavitvijo okenskih odprtin. Dopustno je dodajati nove odprtine za potrebe novega programa.
2. Dvoriščni prizidek se odstrani.
3. Odstrani se zasip in omogoči dostopnost na nivoju pritličja.
4. Izvede se sanacija temeljev s hidroizolacijo.
5. Nove omete se izvede v barvnem odtenku v skladu z barvno študijo.
6. Fasadni omet je v slabem stanju, ne sicer tako kot na vzhodni strani. Omet se do višine ca 30 cm nad vidno višino kapilarne vlage odstrani v celoti in se jih nadomesti s sanirnim ometom na osnovi hidravličnega apna.
7. Na fasadi se odstrani vse sekundarne cementne plombe, odstrani se preperele kose opeke in poškodovane omete. Izvede se nove malte, ki morajo biti paroprepustne, izdelane na osnovi hidravličnega apna.
8. Okna se zamenja v celoti po vzoru obstoječih. Izvede se jih iz macesna, barvni ton se izvede v skladu z barvno študijo. V okna pritličja se vgradi kovane mreže po obstoječem detajlu.

02_2.5 KLET

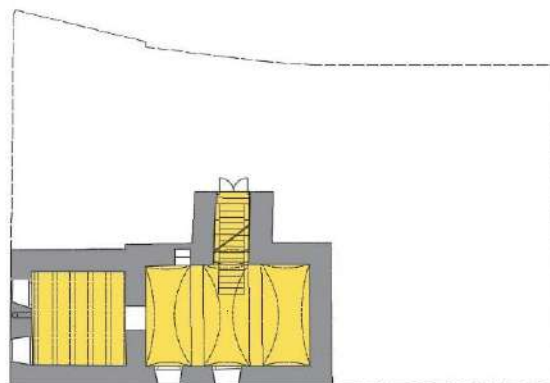
OPIS:

V kletni etaži sta dva prostora. Desni je na koncu strmih enoramnih stopnic. Strop prostora je zgrajen kot tridelni opečni obok (češka čepica) z vmesnima opornima lokoma. Prostor ima dve okni, ki služita kot prezračevalni lini.

Levi prostor je za višino ene stopnice (20 cm) višji od desnega in ima stropno konstrukcijo drugačno- le ta je lesena- leseni stropniki. Tudi ta prostor ima dve prezračevalni odprtini. Kletni zidovi so zidani v kamnu z apneno malto.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Majhna

Klet je še v izvorni obliki. Možno je tudi, da so ob gradnji uporabili klet obstoječega objekta. Zadnji uporabnik je dodal poslikave in obloge na zidove.

OGROŽENOST: Visoka

V kleti so vidne sledi prekomernega navlaževanja, po celotni višini, kar se izraža v luščenju ometov in lokalnih poškodbah finih ometov. Leta 2005 je bila sicer izvedena sanacija temeljnih zidov na ulični strani, vendar samo z dobetoniranjem in umestitvijo vertikalne hidroizolacije na tej strani.

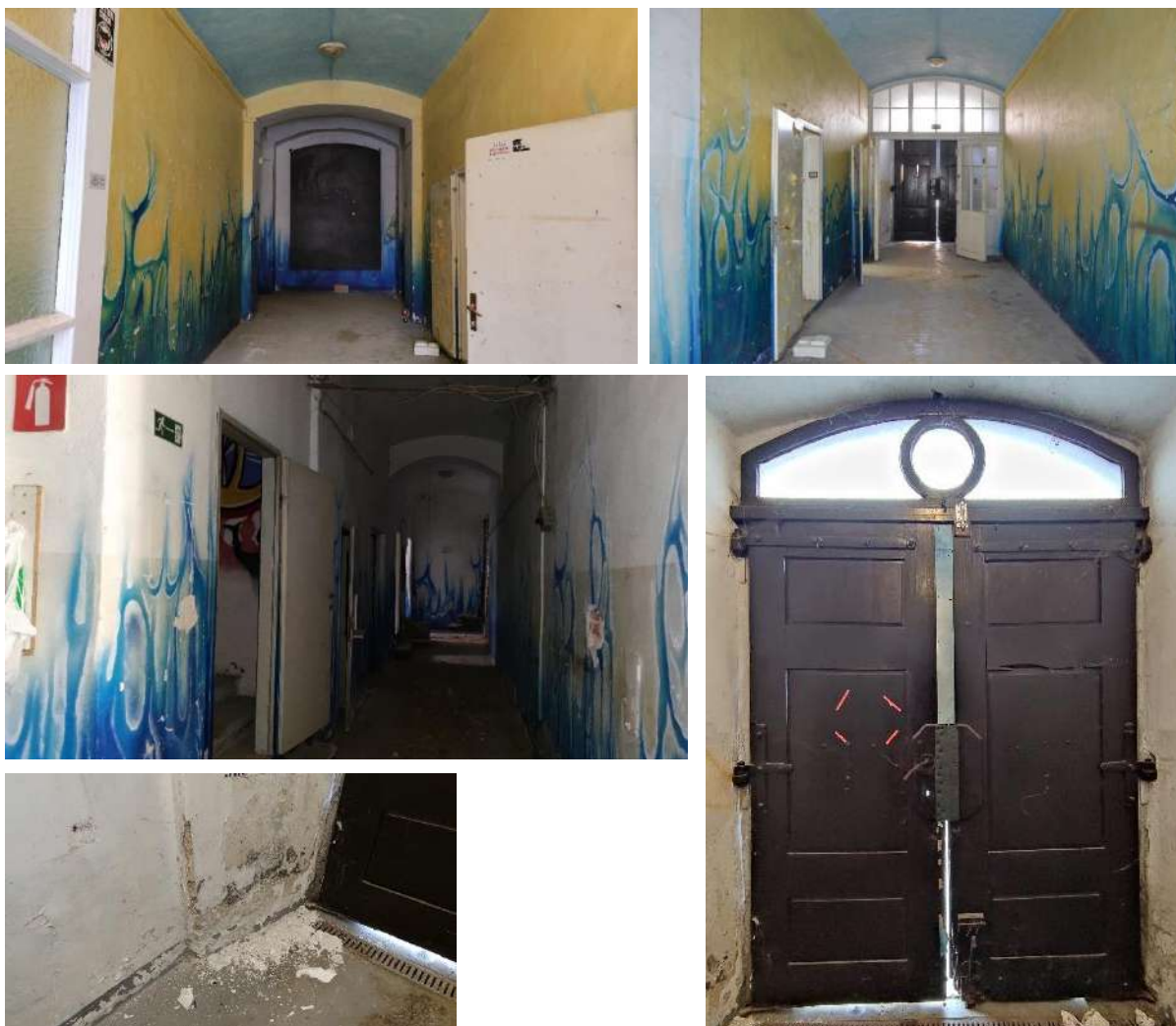
USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Možne so spremembe in povečanje pomena.
2. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.

3. Injektiranje se izvede s hidrofoбно injekcijsko maso na osnovi pucolanov ali hidravličnega apna.
4. Na stiku s tlemi izvesti hidrofoбно silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.

02_2.6 PRITLIČJE- KOMUNIKACIJSKI DEL

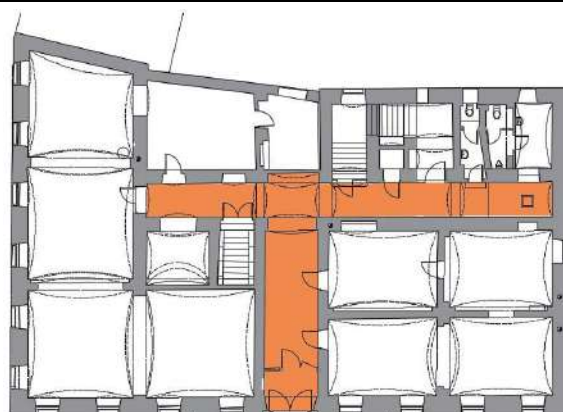

OPIS:

Glavno komunikacijo predstavlja vhodni prečni hodnik, ki se navezuje na vzdolžni hodnik. Iz njega je povezava na južni salon na levi strani, na desni pa do severnih križnih prostorov. Iz vzdolžnega hodnika je na zahodni strani povezava na stopnišče, poleg njega pa so nanizani sanitarni prostori.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednji pomen

Osnovna oblika hodnika je izvorna, dodajale in zapirale so se posamezne odprtine v skladu s potrebo objekta. Na levi strani hodnika ob vhodu je nekoč bila povezava neposredno v južni salon, ravno tako je bilo do izvedbe dvoriščnega prizidka proti dvorišču več odprtin- dve okni in ena vrata.

OGROŽENOST: Srednja

Vidni so sledovi prekomernega navlaževanja do višine ca 2 m, kar je povzročilo odstopanje ometov in opleskov.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Možne so spremembe v dodajanju ali zapiranju odprtín.
2. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
3. Na stiku s tlemi izvesti hidrofobno silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.
4. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da ni prisotnih šablonskih poslikav, barvna paleta obsega barve: oker, rjava, siva, bela (od najstarejše do danes).

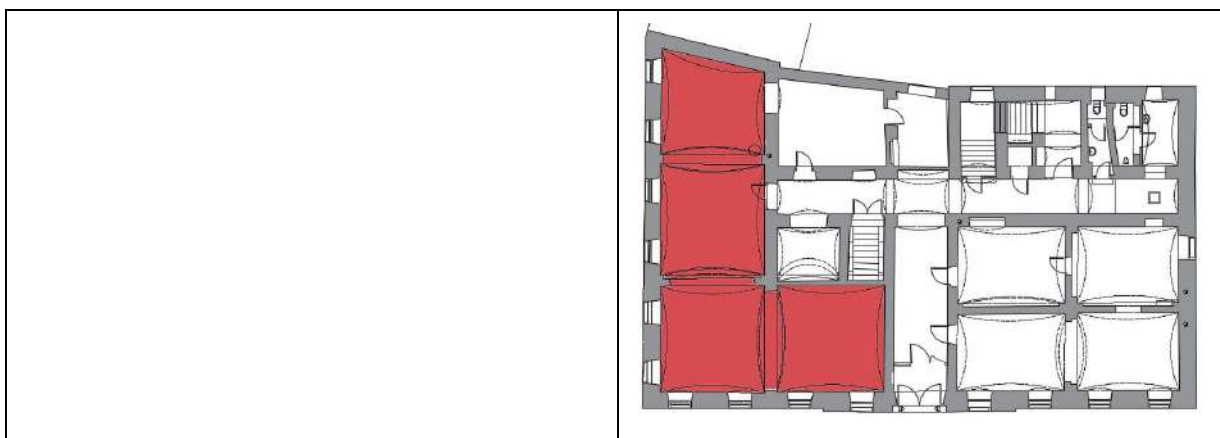
02_2.7 PRITLIČJE- JUŽNI SALON

OPIS:

Enovit salon v obliki črke L (2). Z enakomernim ritmom oken se odpira na Sokolsko in Cvelbarjevo ulico. Na vhodnem pročelju proti Sokolski ulici so štiri okna, na južnem- proti Jakčevemu domu pa je šest enakih okenskih odprtin. Stropna konstrukcija je razdeljena na štiri polja, opirajo jih obokane opore, konstrukcija opečnih obokov je somerna (češka čepica). Iz južnega salona je povezava do dveh manjših prostorov, prvi je dosegljiv še iz vzdolžnega hodnika. V južnem salonu se nahaja edina ohranjena lončena peč.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Velika

OGROŽENOST: Srednja

Vidni so sledovi prekomernega navlaževanja do višine ca 2 m, kar je povzročilo odstopanje ometov in opleskov, napihovanje parketa.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Možne so spremembe v dodajanju (povezava s hodnikom ob vhodu) ali zapiranju vratnih odprtín (v primeru odstranitve dvoriščnega prizidka).
2. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
3. Na stiku s tlemi izvesti hidrofobno silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.
4. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da ni prisotnih šablonskih poslikav- razen sonda S4, kjer je pas s črtami, barvna paleta obsega barve: umbra, oker, svetlo rumena, svetlo siva, bela (od najstarejše do danes)
5. Ohrani, obnovi se lončena peč. Možna je tudi ponovna uporaba z umestitvijo ogrevalnih cevi.

02_2.8 PRITLIČJE- STRANSKI SOBI OB JUŽNEM SALONU, DEPO

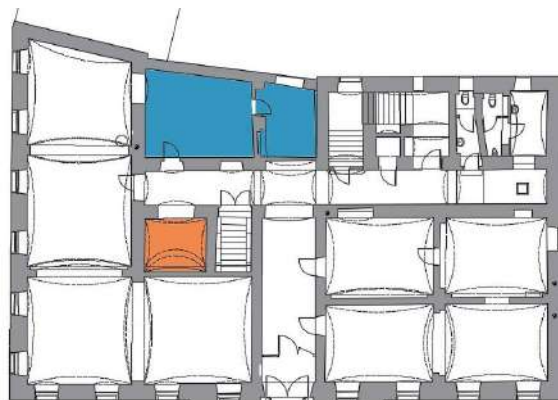
OPIS:

Dva manjša prostora sta dosegljiva iz južnega salona ter iz vzdolžnega hodnika. Sta del t.i. dvoriščnega prizidka.

Depo je manjši prostor, široko dostopen iz vzdolžnega hodnika, ob stopnicah v klet. Prostor je obokan z opečnim obokom (češka čepica).

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Depo Srednji pomen, stranski sobi moteče

Stranski sobi sta nastali ob pregradni steni vrta sosednje stanovanjske hiše- Mehletova hiša). Nastali sta v kasnejšem času, saj sta razvidni zazidani okni (eno od njih je bilo spremenjeno v vrata). Glede na debelino stene, lahko sklepamo o nekoč prisotnih vratih na koncu prečnega hodnika.

OGROŽENOST: Srednja

Vidni so sledovi prekomernega navlaževanja do višine ca 2 m, kar je povzročilo odstopanje ometov in opleskov. V stranskih sobah je prihajalo do zamakanja preko stropa, zato je del stropnega ometa s trstiko odpadel.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

Stranski sobi:

1. Stranski sobi se v celoti odstrani. Pred odstranitvijo se natančno dokumentira poslikava, ki je bila odkrita ob sondaži (sonda S11)- del ki seže na strop je sicer že odpadel. Obstoječe odprtine v fasadni steni dvorišča se uporabi pri novi tlorisni zasnovi.

Depo:

2. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.

3. Na stiku s tlemi izvesti hidrofobno silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.

4. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da ni prisotnih šablonskih poslikav, sondaža stropnega oboka nakazuje na prisotnost barvnih pasov na oboku in loku v rjavih tonih. Barvna paleta sten obsega barve: siva, zelena, oker, bela (od najstarejše do danes)

02_2.9 PRITLIČJE- SEVERNI KRIŽNI PROSTORI

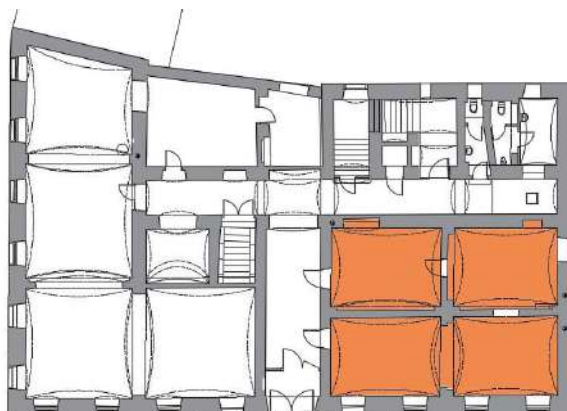

OPIS:

Severni križni prostori so sklop štirih medsebojno povezanih prostorov desno od vhoda (opomba: v tlorisu so sicer vidni trije prostori, vendar je dodatno izvedena predelna suhomontažna stena v prostoru ob fasadni steni) . Osvetljeni so preko štirih oken iz vzhodne strani in edinega okna na severni strani. Nahajajo se pod veliko dvorano.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

Nekoč enovit prostor, je bil v preteklosti prezidan s predelnimi stenami, tako da so se oblikovali trije prostori, od katerih eden nima osvetlitve. V zadnjem obdobju je bila dodana ena predelna suhomontažna stena, ki je razdelila še največji prostor na dva dela. V prostorih so bili na stenah večji posegi- grafiti, suhomontažne obloge (vidne so sledi lepila). Prostori so na višjem nivoju kot ostalo pritličje- kasnejša dograditev tlaka.

OGROŽENOST: Srednja

Vidni so sledovi prekomernega navlaževanja do višine ca 2 m, kar je povzročilo odstopanje ometov in opleskov.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

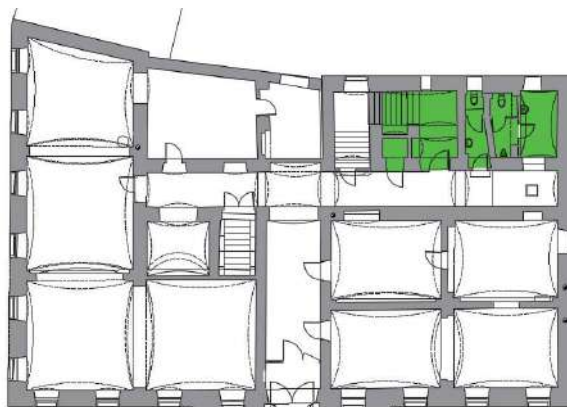
1. Možne so spremembe v dodajanju (povezava s hodnikom) ali zapiranju vratnih odprtín.
2. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
3. Odstrani se tlake, ki so bili dograjevani.
4. Na stiku s tlemi izvesti hidrofolno silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.
5. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da ni prisotnih šablonskih poslikav. Barvna paleta je različna glede na prostor.

OPIS:

Sanitarna prostora desno od stopnic, urejena v skladu s potrebami in glede na tehnične zmožnosti. Za ca 40 cm višje od hodnika.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Brez pomena

Večkrat predelana prostora, nefunkcionalna zaradi višinske razlike.

OGROŽENOST: Srednja

Vidni so sledovi prekomernega navlaževanja do višine ca 2 m, kar je povzročilo odstopanje ometov in opleskov.

USMERITVE:

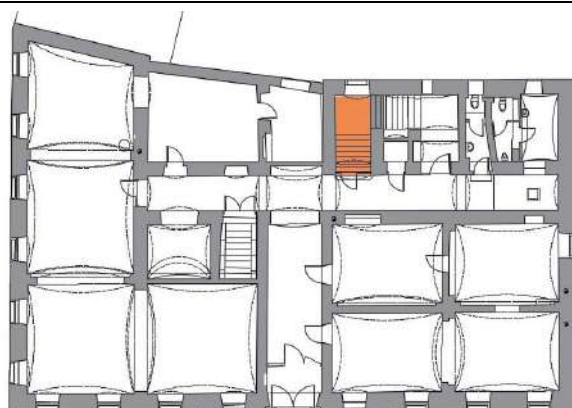
1. Možne so spremembe v tlorisni ureditvi za zagotovitev sanitarnih in funkcionalnih standardov.
2. Odstraniti je potrebno višinske dograditve in urediti ustrezne navezave na kanalizacijo.
3. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
4. Na stiku s tlemi izvesti hidrofobno silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.

OPIS:

Stopnišče je v triramni izvedbo okrog kvadratnega jedra, ki je zaprto z vrati in ki se je uporabljalo kot pomožni prostor. Stopnišče je v današnjem času zaprto s suhomontažno steno. Širina ram je od 172 do 185 cm, obdelava stopnic in vmesnih podestov je v teracu. Na drugem vmesnem podestu so izvedena vrata za dostop iz dvorišča.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

Stopnišče je v izvorni obliki- oblika, tlak. Dodana so bila vrata iz dvorišča na drugem podestu, zazidala so se okna na prvi rami in podestu verjetno v času izvedbe dvoriščnega prizidka.

OGROŽENOST: Srednja

Omet je do drugega podesta odstranjen, verjetno zaradi odpadanja večjih količin zaradi vpliva vlage.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

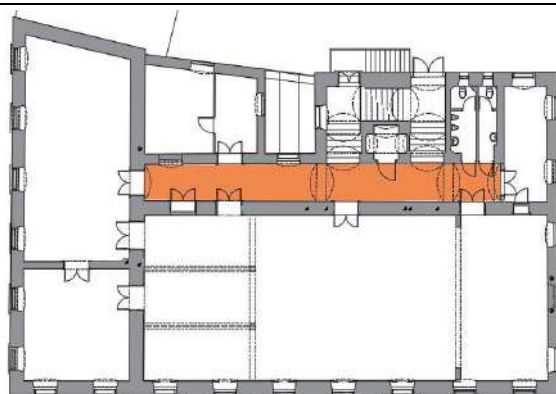
1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
2. Na stiku s tlemi izvesti hidrofolno silikonsko bariero za omilitev dviga kapilarne vlage.
3. Ohranitev teraca na stopnicah, obnova poškodovanih delov.
4. Dopustno je odpiranje zazidanih odprtín.

OPIS:

Hodnik ob veliki dvorani v vzdolžni smeri objekta in povezuje vse prostore v etaži. Strop je banjasto obokan.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

Hodnik je v izvorni obliki, edini posegi v njem so bili zazidave dveh okenskih odprtin zaradi dvoriščnega prizidka.

OGROŽENOST: Srednja

Na oboku so zaznane razpoke, ki potekajo v vzdolžni smeri približno v sredini razpona zaradi prekomerne obremenitve obokov. (vir: Poročilo o preiskavah materialno tehničnega stanja objekta)

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
2. Obočna konstrukcija se ohrani, z zgornje strani se razbremeni z nadomestitvijo peščenega nasutja z lahkim betonom. Injektiranje obokov se izvede z injekcijskimi masami na osnovi hidravličnega apna.
3. M je odpiranje oken na dvoriščni strani, oz.njihova ponovna vzpostavitev.

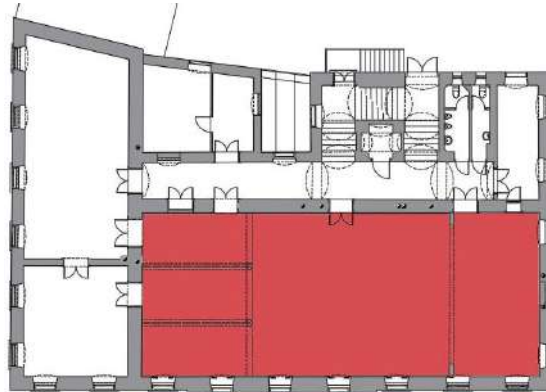
OPIS:

Velika prireditvena dvorana je dosegljiva iz vzdolžnega hodnika.

Dvorana je po površini največji prostor v objektu in obsega 7 okenskih osi dveh etaž vzhodnega pročelja. Dvorana je v večinskem delu dvovišinska, razen v zadnjem delu (dve okenske osi), kjer je umeščen v 2.nadstropju balkon, podprt z dvema stebroma. Zaradi zgrajenega odra v dvorani so nekatere okenske odprtine zazidane. Dvorana je v ozadju povezana z dvema malima dvoranama na južni strani, v zaodrju pa z ozkimi vrati s prostorom za nastopajoče. Med odrom in dvorano je tanka suhomontažna stena, v zgornjem delu odprtine zaokrožena. Za dvorano so značilna notranja polkna, ki so služila zatemnitvi. Na steni je nameščena lesena obloga v višini 173 cm. Talna obloga je parket, ki je deloma ohranjen.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Velika

Sedanja podoba dvorane z galerijo je nastala v 20.letih 20.stoletja, ko so jo prevzeli Sokoli in se je Narodni dom preimenoval v Sokolski. Sondaže beleža so pokazale prisotnost vzorcev.

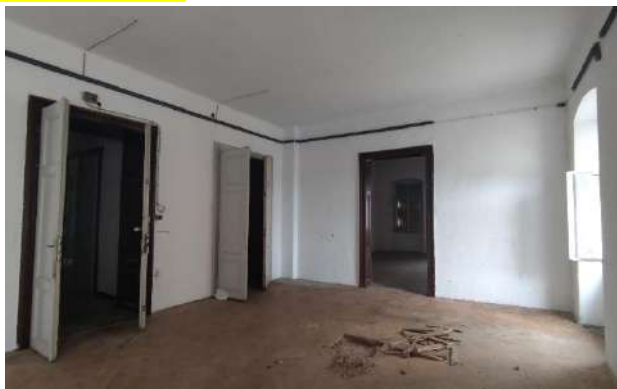
OGROŽENOST: Srednja

Zaradi zamakanja strehe je vprašljivo stanje stropne konstrukcije nad veliko dvorano. Omet je močno razpokan, vidne so sledi zamakanja, predvsem ob zunanji steni (notranja stran vzhodne fasade). Okna so dotrajana, v notranji stenah so posamezne vrzeli.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve, usmeritve za fasade ter poleg njih še:

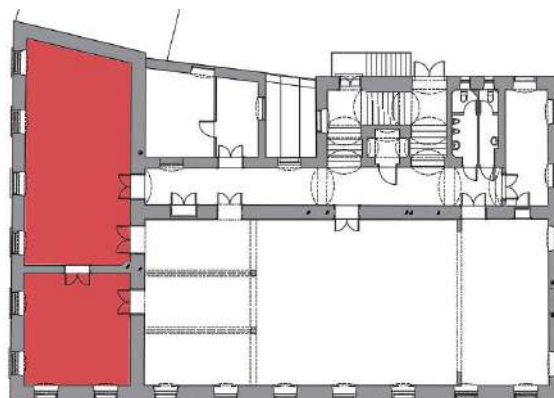
1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve. Izvede se pregled stropne konstrukcije.
2. Stropni omet se v čim večji meri ohrani in restavrira, zidne se na poškodovanih mestih zidarsko obnovi. Uporabi se malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna.
3. Lesena notranja polkna se rekonstruira po obstoječem detajlu in pobarva z belo pokrivno barvo.
4. Leseno stensko oblogo je dopustno odstraniti.
5. Leseno predelno steno ob odru je dopustno odstraniti.
6. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.
7. Finalni tlak se, če je le možno, obnovi. Manjkajoča površine se izdelata na novo po obstoječem detajlu. Predhodno se odstrani zapolnjena polja na lokacijah peči.
8. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da so prisotne šablonske poslikave, zato se jih pred pričetkom obnove dodatno dokumentira z izdelavo izrisov v merilu 1:1 v vektorski obliki. Barvna paleta obsega odtenke v barvah: oker, svetlo zelena, oranžna, roza, oker in svetlo modra. Barva stebra se določi neodvisno od barve opleska zidov. Barvna paleta stebra po sondaži: rdeča, svetlo zelena, temno modra, svetlo modra.

OPIS:

Dvorana iz dveh prostorov, oba sta povezana z veliko dvorano pod galerijo. Obsega celotno južno stran in dve osi na vzhodni strani. Talna površina je iz parketa, v vogalni sobi je parket starejšega izvora- letvice so ožje in daljše. Okna na vzhodni strani so bila že predelana.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Velika

Izvirna zasnova, ni bilo kasnejših predelav, razen okna in obnova tlakov.

OGROŽENOST: Majhna

Ometi so razpokani, okna so dotrajana.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve, usmeritve za fasade ter poleg njih še:

1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.

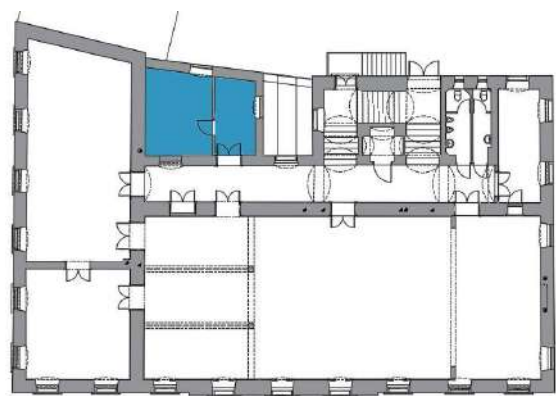
2. Stropni omet se v čim večji meri ohrani in restavrira, zidne se na poškodovanih mestih zidarsko obnovi. Uporabi se malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna.
3. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.
4. Finalni tlak se, če je le možno, obnovi.
5. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da ni prisotnih šablonskih poslikav. Barvna paleta obsega odtenke v barvah: temen oker, svetlo oker, modra, siva, zelena, umazano bela.

OPIS:

Sobi prizidka, dosegljivi iz vzdolžnega hodnika. Talna in stropna konstrukcija sta leseni.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Moteče

Kasnejša dodelava, ki oblikovno deluje moteče in neskladno.

OGROŽENOST: Srednja

Zamakanje strehe je povzročilo propadanje lesenih konstrukcijskih elementov in odpadanje ometa na trstiki.

USMERITVE:

Prizidek se odstrani.

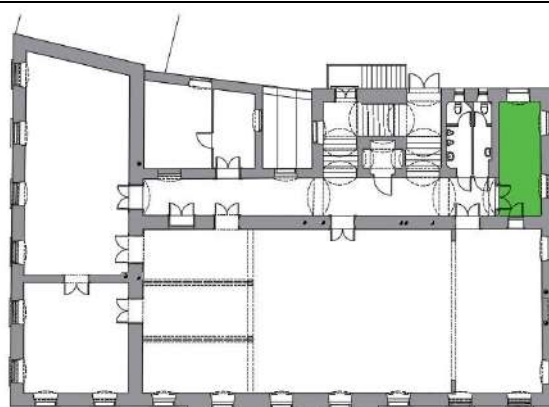
OPIS:

Manjša vogalna soba- svetla zaradi treh oken, ima povezavo z zaodrjem velike dvorane preko ozkih vrat.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Brez pomena

Sicer je soba ohranjena, tlorisno v izvorni obliki, vendar zaradi svoje majhnosti nima kakšnega posebnega pomena.

Namembnost je bila pomožni prostor-prostor za nastopajoče in to tudi ostane.

OGROŽENOST: Majhna

Ometi so ponekod razpokani, okna so dotrajana.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve, usmeritve za fasade ter poleg njih še:

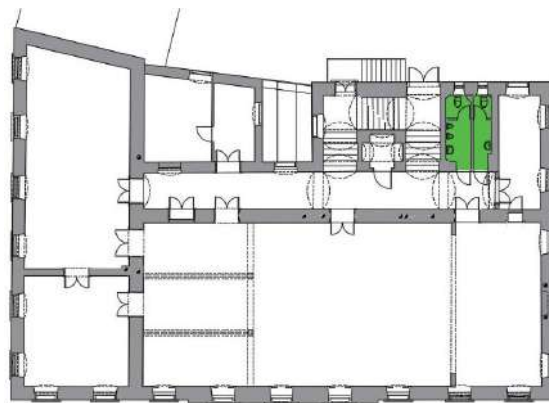
1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
2. Stropni omet se v čim večji meri ohrani in restavrira, zidne se na poškodovanih mestih zidarsko obnovi. Uporabi se malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna.
3. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.
4. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da so prisotne šablonske poslikave, zato se jih pred pričetkom obnove dodatno dokumentira z izdelavo izrisov v merilu 1:1 v vektorski obliki. Barvna paleta obsega odtenke v barvah: oker, siva, umbra, rumeno zelena, rdeča, umazano bela.

OPIS:

Preproste sanitarije.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Brez pomena

Sanitarije so se v preteklosti večkrat obnovile in spremenile. Vmesna stena je bila delno odstranjena.

OGROŽENOST: Majhna

Prostor je splošno dotrajan in potreben temeljite obnove vključno z inštalacijami.

USMERITVE:

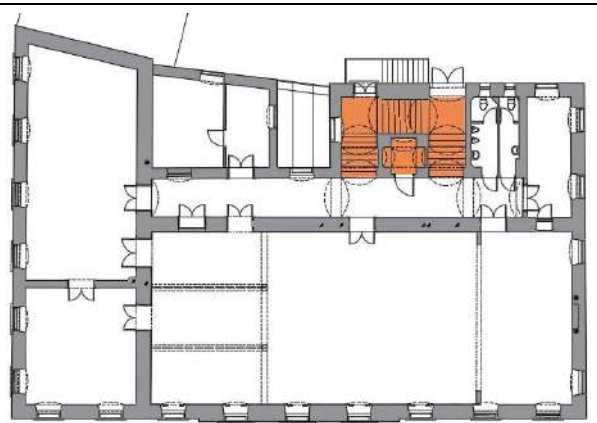
Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

1. Dopustne so predelave za doseganje minimalnega funkcionalnega in sanitarnega standarda.
2. Dopustna je predelava okenskih odprtih (zazidave, sprememba oblike...)
3. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.

OPIS:

Tiramne stopnice okoli osrednjega kvadratnega jedra. Stopniščne rame so lesene, podesta pa sta tlakovana s tlakovci (črno-beli karo vzorec). Na vsakem podestu je okno, na prvem podestu tudi vrata za dostop iz dvorišča- zadnji vhod. Strop stopnišča je banjasto obokan.

Stopnišče je bilo minimalno predelano, dodana so bila vrata. Finalna obdelava stopnic v 2.nadstropje se razlikuje od stopnic v pritličju, kjer je uporabljen teraco.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

OGROŽENOST: Majhna

Ometi so ponekod razpokani, okna so dotrajana.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

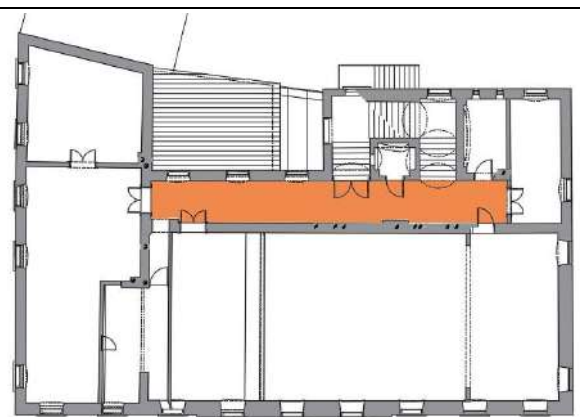
1. Dopustna je predelava okenskih odprtin (zazidave, sprememba oblike...)
2. Ohrani se tlakovanje na podestu, po potrebi se ga restavrira.
3. Dopustna je zamenjava lesenih stopnic za doseg požarne varnosti objekta.

OPIS:

Vzdolžni hodnik, ki povezuje vse prostore v etaži. Talna obloga parket.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

Hodnik je v izvorni obliki, dodatno se je izvedla odprtina za dodani prostor za galerijo.

OGROŽENOST: Majhna

Ometi so ponekod razpokani, okna so dotrajana.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve ter poleg njih še:

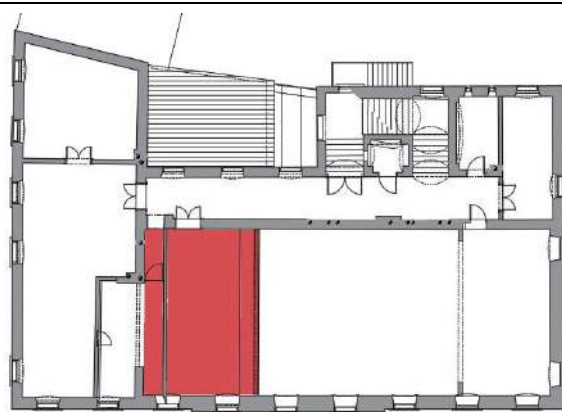
1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
2. Dopustna je predelava okenskih in vratnih odprtih (zazidave, sprememba oblike...)

OPIS:

Galerija na leseni konstrukciji, ki jo podpirata dva okrogla stebra v dvorani. Ograja je lesena, ravno tako pod. Vstop je iz ene strani, iz hodnika.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Velika

Galerija je bila predmet predelave, ko se je zmanjšala, za njo pa se je ustvaril pomožni prostor, verjetno za potrebe kinoprojekcij. Predelna stena poteka ravno po sredini okna in je moteča. Ograja je izvorna.

OGROŽENOST: Srednja

Zaradi zamakanja strehe je vprašljivo stanje stropne konstrukcije. Omet je močno razpokan, vidne so sledi zamakanja, predvsem ob zunanji steni (notranja stran vzhodne fasade). Okna so dotrajana, v notranji stenah so posamezne vrzeli.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve, usmeritve za fasade ter poleg njih še:

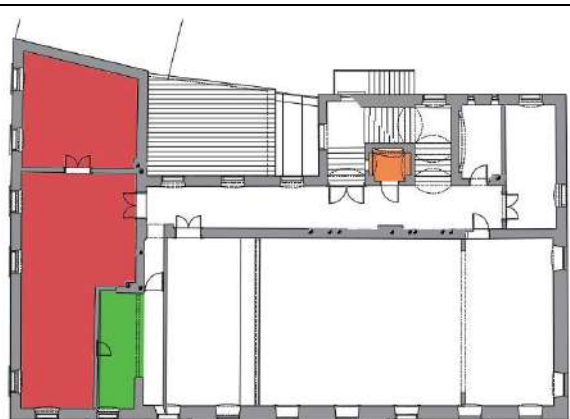
1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve. Izvede se pregled stropne konstrukcije.
2. Stropni omet se v čim večji meri ohrani in restavrira, zidne se na poškodovanih mestih zidarsko obnovi. Uporabi se malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna.
3. Predelna stena za galerijo se odstrani.
4. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.
5. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da so prisotne šablonske poslikave, zato se jih pred pričetkom obnove dodatno dokumentira z izdelavo izrisov v merilu 1:1 v vektorski obliki. Barvna paleta obsega odtenke v barvah: oker, svetlo zelena, oranžna, roza, oker in svetlo modra.

OPIS:

Dva prostora predeljena s predelno steno vzdolž južne stene in delno vzhodne. Eno okno na južni strani je zazidano. Večji prostor je prehoden. Finalni tlak parket.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Pomožni prostor brez pomena, dvorani velika

V večjem prostoru je moteča zajeda, ki je nastala po predelavi z umestitvijo predelnega zidu za pomožni prostor za galerijo.

OGROŽENOST: Majhna

Ometi so razpokani, okna so dotrajana.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve, usmeritve za fasade ter poleg njih še:

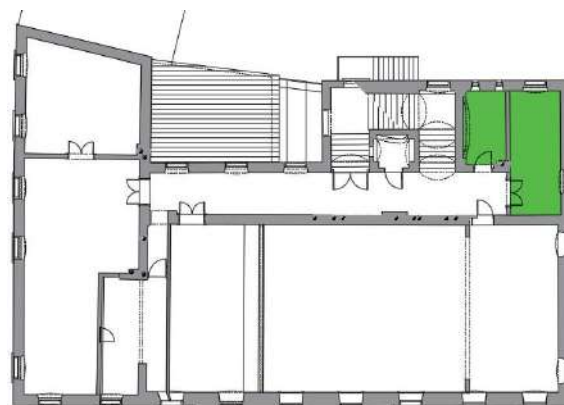
1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.
2. Odstranitev predelne stene in vzpostavitev enovitega prostora.
3. Možno dodajanje novih odprtín na slepi zahodni steni, odprtje zazidanega okna na južni steni.
4. Stropni omet se v čim večji meri ohrani in restavrira, zidne se na poškodovanih mestih zidarsko obnovi. Uporabi se malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna.
5. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.
6. Finalni tlak se, če je le možno, obnovi.
7. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da ni prisotnih šablonskih poslikav. Barvna paleta obsega odtenke v barvah: umbra, modra, rdeča, rumena, umazano bela.

OPIS:

Dve manjši- pomožni sobi v SZ vogalu objekta.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Brez pomena

Glede na velikost, sta prostora pomožna, nimata bistvene vloge v objektu.

OGROŽENOST: Majhna

Ometi so ponekod razpokani, okna so dotrajana.

USMERITVE:

Upošteva se splošne usmeritve, usmeritve za fasade ter poleg njih še:

1. Pred izvedbo sanacije izvesti dodatne raziskave, statično in potresno analizo in na osnovi njih izvesti potrebne utrditve, ojačitve.

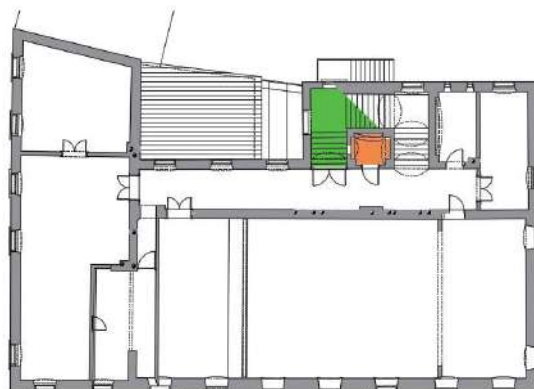
2. Stropni omet se v čim večji meri ohrani in restavrira, zidne se na poškodovanih mestih zidarsko obnovi. Uporabi se malte na osnovi gašenega ali hidravličnega apna.
3. Notranja vrata se izdelajo nova, vizualno po obstoječem izgledu- lesena obloga s kasetiranim polnilom.
4. Notranji oplesk določi projektant obnove objekta v dogovoru z odgovornim konservatorjem ZVKD. Iz sondiranja je razvidno, da so prisotne šablonske poslikave v levem prostoru, zato se jih pred pričetkom obnove dodatno dokumentira z izdelavo izrisov v merilu 1:1 v vektorski obliki. Barvna paleta obsega odtenke v barvah: siva, oker, roza, umbra, turkizna, rumena, umazano bela.

OPIS:

Lesene stopnice na neizkoriščeno podstrešje. Dostop zaprt z dvokrilnimi lesenimi vrati.

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja, brez pomena

Stopnišče je imelo ves čas pomožni značaj, zaprto je bilo z dvokrilnimi vrati.

OGROŽENOST: Srednja

USMERITVE:

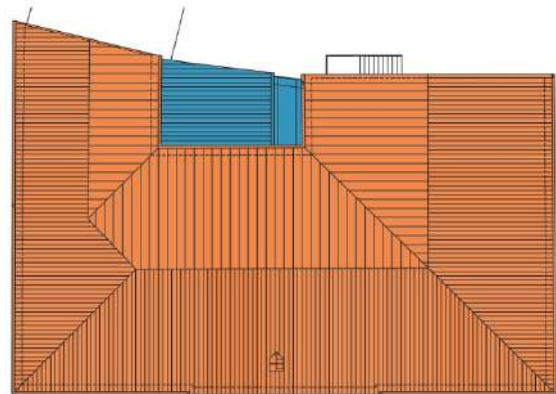
1. Stopnišče se lahko nadomesti z novim v skladu s predvidenim programom.

OPIS:

STOPNJA KULTURNEGA POMENA: Srednja

Podstrešje je bilo preteklem času neizkoriščeno.

OGROŽENOST: Srednja

USMERITVE:

Upoštevati splošne usmeritve ter:

1. Pri tlorisnem razporedu upoštevati pozicije poveznikov in opiral, ki se jih ohranja.